

De 22e eeuw begint nú

Agenda College van Rijksadviseurs 2021-2024

Toekomststatelier

NL2100

Lagenbenadering

- *Levende bodem & watersysteem als basis*
- *Sturende kracht netwerken*
- *Rechtvaardig stad en land*

Zie <https://nl2100.nl/>

Koelhuis Zutphen 30 maart - 1 april 2022

Editie 2022

- **Sturende kracht netwerken**
- **6x stromen: water, natuur, mensen, goederen/ grondstoffen, energie en data**
- **Oefenen met Programma Energie Hoofdstructuur**

Toekomstdenken

'De 22e eeuw begint nu'

Verbinden wetenschap, ontwerp, beleid

Pijnlijke waarheden	Oplossende denkwijzen	Handvatten voor nu	Kennisurgenties
<p>Wetenschap en feiten leidend</p> <p><i>Voeden vanuit lange termijn blik en niet zozeer vanuit huidige knelpunten: wat gaat er mis als we niets (anders) doen?</i></p>	<p>Ontwerpend denken en handelen, opgaven combineren, integreren</p> <p><i>Voeden vanuit verbeelding en voorstellingsvermogen.</i></p>	<p>Keuzes die we nu al kunnen maken</p> <ul style="list-style-type: none">- No regrets- Lock ins voorkomen- Adaptieve maatregelen <p><i>Gevoed door oplossende denkwijzen, toetsen in concrete situaties</i></p>	<p>Vraagstukken waarop verder gestudeerd moet worden. Wat weten we nog niet?</p> <p><i>Gevoed door het voorgaande: waar weten we geen antwoord op of waar ontstaan nieuwe vragen?</i></p>

Pijnlijke waarheid: het water komt van vier kanten

1. Zwaardere regenbuien
2. Grotere waterafvoer rivieren
3. Stijgende zeespiegel
4. Sterkere kwelstromen via de bodem

En bovendien

1. Waterschaarste door langere droge periodes
2. Afnemende drinkwaterkwaliteit

BODEM EN WATER: ZEESPIEGELSTIJGING NL 2100

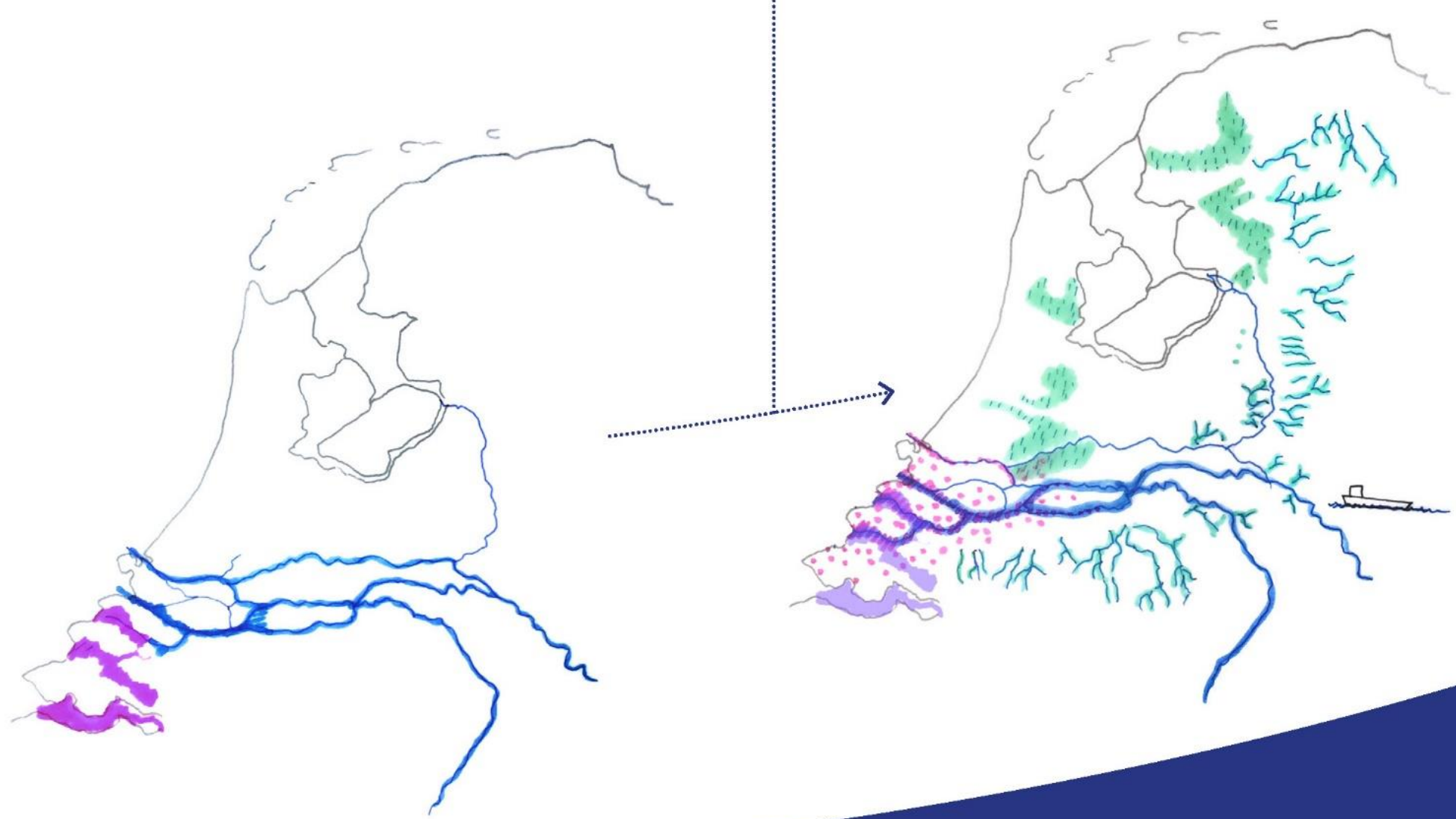
Op de lange termijn is de zeespiegelstijging voor laaggelegen delta's als Nederland de grootste en meest disruptieve wateropgave. We weten dat de zeespiegelstijging die nu is ingezet ook bij effectief klimaatbeleid nog lang zal doorzetten en uiteindelijk meters zal bedragen. We weten door fysische en beleidsmatigheden onzekerheden echter niet hoe snel dit proces zich zal voltrekken. Daarom kunnen we de ontwikkelingen als gevolg van zeespiegelstijging niet beschrijven aan de hand van jaartallen, maar wel aan de hand van meters zeespiegelstijging. Om het toch in de tijd te plaatsen noemen we de huidige, matige, sterke en extreme zeespiegelstijging: nu, straks, later en ooit:

Open of gesloten Zuinig zijn op de ruimte Verminder kwetsbaarheid t.o.v. extreme neerslag en droogte

- Omleiden afvoer rivieren, veilige route naar zee
- Keuze samenspel tussen dijkverhoging en evt. stormvloedkering
- Zoetwaterbehoefte substantieel verminderen
- Zoet/zout gradiënt faciliteren
- Kiezen / scheiden, functie scheepvaart en afvoer
- Ruimte voor water reserveren
 - laag NL: veenweide gebieden, droogmakerijen
 - hoog NL: beekdalen
- Veenweide vernatten

Gedifferentieerde veiligheid en meebewegen Ruimte voor het estuarium

- Extremere ruimtereservering voor water
- Compartimentering
- Zoetwatertoevoer verplaatsen richting het oosten, inlaat bij IJssel en Lek
- Superdijken en dynamische waterkeringszones
- Uitbreiden acceptatie van de invloed van water

+5,00m
Ooit

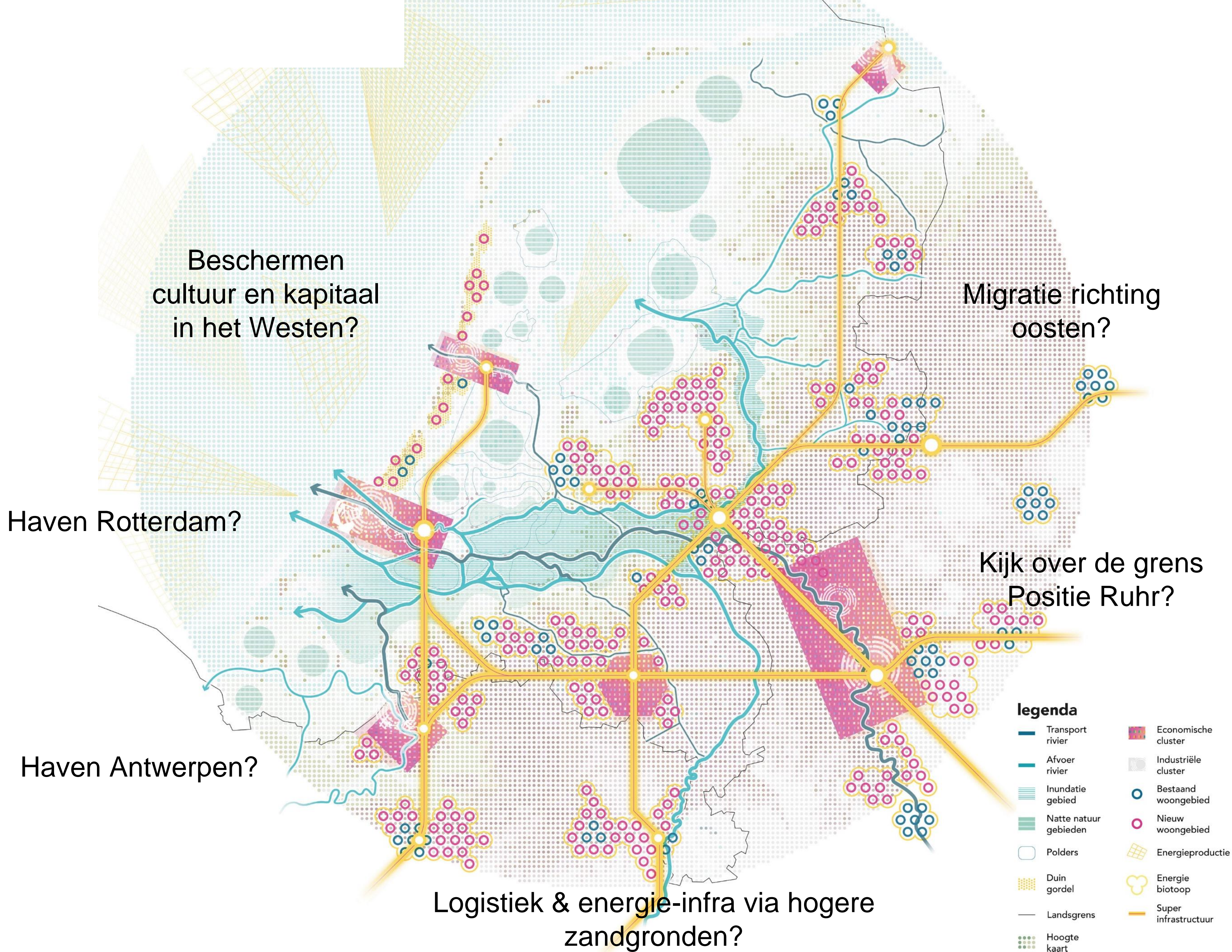
Hogere gronden en een dynamisch watermilieu

- Lokaal beschermen van enkele op waarde geschatte plekken
- Natuurlijke en kunstmatige hoge gronden

+2,00m
Later

+0,75m
Straks

Programma Energiehoofdstructuur

Advies aan EZK en BZK

Benut de nieuwe energiehoofdstructuur om te sturen op **duurzame en circulaire industrie** op **veilige locaties** in onze kwetsbare delta

Overbrug de kloof tussen **energie en ruimte**

Gebruik altijd de **laatste inzichten** uit het Kennisprogramma Zeespiegelstijging

Weeg **onzekerheden** mee bij **investeringen**

Formuleer visie op de **nieuwe economische hoofdstructuur**

Erken dat de **huidige leveringszekerheid onhoudbaar** is

Zet in op een **Europeser én regionaler** energiesysteem

Toekomstatelier 2023

(juni, Hoek van Holland)

- Onderlaag en occupatielaag
- Oefenen in 3 regio's (Waddenkust, Noordzeekanaal, R'dam-Antwerpen)
- Aandacht voor 'stuurlaag' (geld, grond, instrumenten)
- Waardenbenadering: rechtvaardig, solidair, veilig, gezond